

FACTSHEET

Dadermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2015-2019

Cijfers en conclusies uitgelicht

De problematiek van seksueel geweld tegen kinderen is omvangrijk, hardnekkig, veelkoppig en ongrijpbaar. Dat laat de Dadermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2015-2019, net als eerdere rapporten, duidelijk zien. Echte verandering blijkt niet makkelijk te realiseren. Ondanks aangescherpt beleid en de inzet van diverse partijen, zien we nog altijd hetzelfde als een aantal jaar geleden: de aanpak lijkt niet mee te bewegen met de problematiek. Er zijn veel jonge daders, lange doorlooptijden en het voorkomen van (herhaald) daderschap lukt nog steeds onvoldoende. Ook de grote rol van sociale media en de online component valt op. Het zijn tendensen die in al mijn recente rapporten naar voren komen en juist om die reden grote aanleiding zijn tot bezorgdheid. Het is tijd om beleid om te zetten in actie en daadkracht.

Seksueel geweld tegen kinderen is een grove inbreuk op het recht om je als kind veilig en gezond te ontwikkelen. De bescherming van kinderen is een opdracht die de samenleving zichzelf heeft gesteld en waarom de Nationaal Rapporteur in het leven is geroepen. Mijn taak is het alert houden van politiek, bestuur en de bij de uitvoering betrokken organisaties. Door inzicht te bieden in relevante ontwikkelingen in aard en omvang van de problematiek en te adviseren over aanknopingspunten voor een duurzame effectieve aanpak, probeer ik bij te dragen aan het voorkomen en tegengaan van seksueel geweld tegen kinderen en mensenhandel. Daarnaast probeer ik mogelijk handelingsperspectief hiervoor te schetsen. Om dit te kunnen doen, zijn de antwoorden op een aantal vragen relevant: wie zijn de daders en slachtoffers? Wat is hun sociaal maatschappelijke context? Wat maakt hen kwetsbaar? En hoe wordt er met hen omgegaan? Die vragen probeer ik in al mijn rapporten te beantwoorden. In deze factsheet zijn enkele opvallende cijfers en conclusies van de dadermonitor uitgelicht. Voor een compleet beeld van de gehele aard en omvang is de context van deze cijfers natuurlijk van groot belang. Hiervoor verwijs ik dan ook graag naar de dadermonitor zelf.

Het is belangrijk om te erkennen dat niet alles in duidelijke hokjes te plaatsen is. Om die reden moeten we ook goed blijven kijken naar de context van de problematiek en de onderliggende problemen, zoals een onveilige thuissituatie, schoolverzuim of schulden. Zowel bij daders als bij slachtoffers. Inzicht op basis van data is hierin essentieel, maar er moet ook worden geredeneerd vanuit de praktijk en vanuit dat wat we zien. Er is niet een type dader, een type slachtoffer of een type situatie waaruit deze problematiek ontstaat. Het zijn individuele gevallen die we met maatwerk moeten aanpakken. De aard van de problematiek moet daarbij altijd leidend zijn.

Het doel van de monitor is de kennis die we hebben over seksueel geweld tegen kinderen te delen, en daarmee het inzicht te vergroten, het beleid effectiever te maken en de handvatten te bieden om dit beleid om te zetten in actie. Seksueel geweld tegen kinderen is een brede en intense problematiek, die ook breed en intens moet worden aangepakt. Om deze duurzame en effectieve aanpak te stimuleren, is een scherpe meerjarige interdisciplinaire focus nodig. Een aanpak waarin beleid wordt vertaald in uitvoering, in een nauw samenwerkingsverband tussen het Rijk, regio's en gemeenten.

Herman Bolhaar
Nationaal Rapporteur Mensenhandel en
Seksueel Geweld tegen Kinderen

Gemiddeld **98%** van de daders is man.

Bij de politie is **27%** van de verdachten minderjarig.

Bij jonge daders kan er sprake zijn van multiproblematiek, zoals schooluitval, negatieve jeugdervaringen of een onveilige thuissituatie.

Opsporing, berechting en straffen

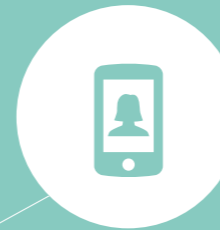
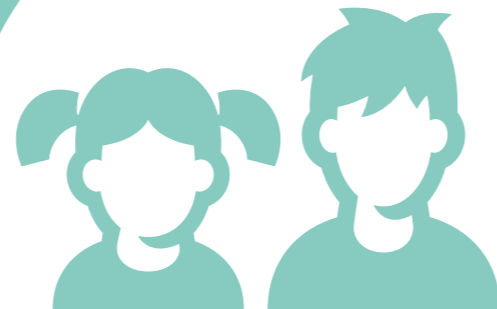
Minderjarige daders hebben een grotere kans op het later opnieuw plegen van een delict: **24%** van de minderjarige daders van seksueel geweld, veroordeeld in 2015, pleegt binnen twee jaar een nieuw delict. Dit is meestal geen zedendelict.

Aantal meldingen van kinderpornografie in 2019 **5x zo hoog** als in 2015.

2015	5.534
2019	25.628

In de periode 2015-2019 heeft de politie bijna **16.500 INCIDENTEN** van seksueel geweld tegen kinderen behandeld.

In 2017 ging bijna **10%** van de geregistreerde incidenten over ongewenste sexting. In 2019 nam dit toe tot bijna **14%**.

Minder verdachten geregistreerd: in 2015 was er in **38%** van de gevallen geen verdachte geregistreerd en in 2019 was dit **56%**.

Bij **48%** van de geregistreerde incidenten is aangifte gedaan.

Minder zaken worden naar het OM doorgestuurd: in 2015 was dit **28%**, in 2019 **22%**.

MOGELIJKE REDEN...

Bijna **4 op de 10** zaken wordt geseponeerd vanwege gebrek aan bewijs.

In 2013 eindigt **50%** in een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf, in 2019 **75%**.

41% van de zaken leidt tot een veroordeling.

Taakstrafverbod

Het lijkt er sterk op dat rechters een andere invulling geven aan het taakstrafverbod dan de wetgever heeft bedoeld. In **95%** van de gevallen waarin een gevangenisstraf van 1 dag is opgelegd, wordt ook een taakstraf opgelegd.

Resocialisatie

Van de jonge daders van seksueel geweld houdt **99%** zich aan de maatregelen die zijn opgelegd. Dat zegt alleen onvoldoende over de effectiviteit van het re-integratietraject.

Doorlooptijden

Het duurt **417 dagen** tot er een vonnis is vanaf het moment dat een zaak bij het OM wordt ingeschreven. In 2015 was dit nog **359 dagen**.

De rapporten die de Nationaal Rapporteur recent uitbracht, schetsen allemaal hetzelfde verontrustende beeld: de aanpak sluit niet voldoende aan op de problematiek. De Dadermonitor seksueel geweld tegen kinderen 2015-2019 is daar geen uitzondering op. Op basis van de bevindingen uit dit rapport ziet de Nationaal Rapporteur een aantal belangrijke aandachtspunten en kansen in de aanpak van daders van seksueel geweld tegen kinderen.

Preventie van (jong) ouderschap

Een van de dingen die blijft opvallen, is het grote aantal jonge daders. Zo is ongeveer een kwart van alle daders minderjarig. Deze jonge leeftijd is zeer verontrustend. Noodzakelijk is dan ook dat alles op alles wordt gezet om ouderschap, en daarmee slachtofferschap, te voorkomen. Het is belangrijker dan ooit om gericht in te zetten op preventie. Er is aandacht nodig voor het praten en leren over seksualiteit en gewenste omgangsvormen, met aandacht voor de (online) leefwereld van jongeren. Er is structureel aandacht nodig voor preventie op alle terreinen: in het onderwijs, thuis, op de sportclub en ook in wetgeving. Hiervoor is gezamenlijke inspanning vereist.

Lange doorlooptijden

Ondanks diverse initiatieven blijven de doorlooptijden in strafzaken lang. De Nationaal Rapporteur vraagt daarom bijzondere aandacht voor de doorlooptijden in strafzaken met jonge slachtoffers en jonge daders van seksueel geweld. Een snelle afronding helpt slachtoffers bij hun herstel. De snelle afhandeling heeft ook een positieve invloed op de effectiviteit van de straf van jonge daders. Het is dan ook van belang om inzicht te krijgen welke onderdelen van het proces nog gericht kunnen worden verbeterd om doorlooptijden van deze zaken te beperken. Ook is het belangrijk te onderzoeken hoe op korte termijn toch verbetering kan worden bewerkstelligd. De Nationaal Rapporteur hoopt dat politie, OM en Rechtspraak in gezamenlijkheid aan de slag gaan met deze doorlooptijden en daarbij leren van elkaar. Daarbij is het van belang dat de noodzakelijke randvoorwaarden worden gecreëerd.

Vragen over het taakstrafverbod

Hoewel er minder veroordelingen zijn, is het opvallend dat er steeds zwaarder wordt gestraft: in 2013 wordt voor de helft van de zaken een gevangenisstraf opgelegd en in 2019 gebeurt dit in driekwart van de zaken. Tegelijkertijd valt het op dat bijna twee op de tien onvoorwaardelijke gevangenisstraffen voor de duur van slechts een dag zijn. In 95 procent van die gevallen wordt er ook een taakstraf opgelegd. Dit roept vragen op over het taakstrafverbod: is het taakstrafverbod een passend middel voor het doel dat de wetgever ermee beoogt, namelijk het bijdragen aan preventie, recidive voorkomen en bescherming van de maatschappij?

Re-integratie van jonge daders

Het overgrote deel van de jonge daders, namelijk 99 procent, houdt zich aan de maatregelen die zijn opgelegd. Dat zegt alleen onvoldoende over de effectiviteit van het re-integratietraject. Jeugdreclassering geeft aan dat er, nadat een toezicht wordt beëindigd volgens plan, nog zorgen kunnen zijn over een jongere. Die zorgen kunnen bijvoorbeeld bestaan uit recidivegevaar of een instabiele thuisomgeving. Het is belangrijk om verdiepend te kijken naar wie de daders zijn, en in hoeverre er complexe problematiek achter hun ouderschap schuilgaat. Op basis daarvan kan de meest passende hulp en begeleiding worden ingezet om ervoor te zorgen dat deze daders veilig kunnen re-integreren in de maatschappij. Daarmee wordt ook slachtofferschap voorkomen.

De Nationaal Rapporteur doet op basis van de bevindingen twee specifieke aanbevelingen:

AANBEVELING 1: Evalueer taakstrafverbod

De Nationaal Rapporteur beveelt de minister van Justitie en Veiligheid en de minister voor Rechtsbescherming aan om in samenspraak met de Rechtspraak het taakstrafverbod in zaken van seksueel geweld tegen kinderen te evalueren.

AANBEVELING 2: Onderzoek zorgen rondom jonge daders na toezicht

De Nationaal Rapporteur beveelt de minister voor Rechtsbescherming aan om in samenspraak met de betrokken uitvoeringsorganisaties te onderzoeken (1) bij welke jonge daders van seksueel geweld na afloop van reclasseringstoezicht zorgen blijven bestaan die passende resocialisatie in de weg staan, wat voor zorgen dit zijn en (2) hoe deze jongeren het beste geholpen kunnen worden.